

Bezuidenhoutseweg 60, 2594 AW 's-Gravenhage

Postbus 90525, 2509 LM 's-Gravenhage

Telefoon (070) 3 499 740

Website: www.vcp.nl

VCP-Reactie: Internetconsultatie op wijziging Wet IOW

Op 22 maart jl. is de consultatieperiode van start gegaan met betrekking tot een Wijziging van de Wet Inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW). De VCP maakt graag gebruik van de gelegenheid op dit voorstel te reageren.

Voorstel van wijziging

De IOW biedt na afloop van een WW-uitkering of loongerelateerde WGA-uitkering inkomensondersteuning op sociaal-minimumniveau tot de AOW-leeftijd. Het kabinet wil de IOW verlengen tot 1 januari 2024. De leeftijdsgrens zal hierbij worden verhoogd van 60 jaar naar 60 jaar en 4 maanden. De IOW is tijdelijk. Tot en met 2019 komen mensen die bij instroom in de WW 60 jaar of ouder zijn, na afloop van hun WW-uitkering of loongerelateerde WGA-uitkering) in aanmerking voor de IOW. Het voorstel dat nu ter internetconsultatie voorligt verlengt deze tijdelijke wet tot 1 januari 2024 en verhoogt de leeftijd waarop het recht ontstaat.

Disbalans op arbeidsmarkt vraagt meer van kabinet

De VCP vindt dat de AOW-leeftijd te snel oploopt en op dit moment te hoog is voor wat de arbeidsmarkt aankan. Het gevolg is dat de instroom in de WIA oploopt en bij ongewijzigd beleid de komende jaren zal toenemen. Er zit een behoorlijk verschil tussen de werkelijke uittreedleeftijd en de wettelijke AOW-leeftijd. Hierom is de VCP van mening dat er sprake is van een disbalans tussen wat de arbeidsmarkt op dit moment aankan en de feitelijke wettelijke AOW-leeftijd. Een aanpassing van de wettelijke AOW-leeftijd op de korte termijn is hierom nodig volgens de VCP. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de afgelopen jaren naast de verhoging van de AOW-leeftijd ook veel wet- en regelgeving voor deze groep op het gebied van het faciliteren van het vervroegen van pensioneren is afgeschaft, dan wel (sterk) inkomensafhankelijk is gemaakt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de afschaffing van vut- en prepensioen. Maar ook de (beperkte en geleidelijke) fiscalisering van de AOW, de afschaffing van de AOW-partnertoeslag in 2015, de afschaffing van de levensloopregeling en spaarloonregeling, de slechts beperkt toegankelijke AOW-overbruggingsregeling (vanwege de inkomensafhankelijkheid).

De VCP is dan ook los van dit voorstel van mening dat werkenden moeten op tijd moeten kunnen stoppen met werken. De te snelle stijging van de AOW-leeftijd en de 1-op-1 koppeling van de AOW-leeftijd aan de levensverwachting zijn onhoudbaar. Mensen met zwaar en/of hoog-risico werk halen nu al te vaak niet gezond hun pensioen. Daarom moet de AOW-leeftijdsverhoging worden bevroren en de 1 op 1 koppeling worden aangepast. Tot slot dient de RVU-boete te worden afgeschaft. Er dus duidelijk meer nodig dan enkel een verlenging van de IOW¹.

Arbeidsmarktpositie blijft achter

Nog steeds hebben oudere werknemers die werkloos of arbeidsongeschikt worden een fors slechtere arbeidsmarktpositie dan jongere werknemers². Vooroordelen en misvattingen over oudere werknemers zorgen ervoor dat zij moeilijk een baan vinden.

¹ <https://vcp.nl/workspace/uploads/18-225-Brief-Ultimatum-FNV-CNV-VCP-20-12-2018.pdf>

² <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83930NED/table?dl=1AE5E>

Laat recht op IOW ingaan vanaf 60 jaar

In de praktijk is te zien dat veel oudere werknemers de kans niet krijgen, waardoor solliciteren bij voorbaat kansloos is. Dat geldt niet alleen voor mensen die één jaar voor hun AOW-gerechtigde leeftijd zitten³. Door de achterblijvende arbeidsmarktpositie is het voor die groep lastiger om aan het werk te komen en daarmee te voorzien in een inkomen. De VCP is het dan ook niet eens met de verhoging van de leeftijd naar 60 jaar en 4 maanden en verzoekt het kabinet vast te houden aan 60 jaar.

Sollicitatieplicht leidt tot frustraties

Sollicitaties leiden vaak tot niets anders dan frustraties bij de werkzoekende ouderen. De arbeidsmarktpositie van ouderen blijft nog achter. De VCP zet daarom vraagtekens bij de sollicitatieplicht van de IOW voor deze groep. Er is door werkzoekende ouderen vaak al lange tijd zonder succes gesolliciteerd in het kader van de WW. Daarom zou gedacht kunnen worden aan een beperking van deze sollicitatieplicht. Daarnaast wordt er nauwelijks geïnvesteerd in oudere (werkloze) werknemers om hen over vaardigheden te laten beschikken, die nodig zijn om aan de slag te gaan op de arbeidsmarkt. Er is duidelijk een intensivering nodig voor re-integratie inspanningen voor deze groep vanuit de overheid. Een sollicitatieplicht is alleen nuttig bij een reëel arbeidsmarktperspectief.

In 2015 is IOW versoerd – breng niveau terug naar 70% van het minimumloon

De IOW is per 1 juli 2015 aangepast. De doelgroep is terecht verruimd. Echter is ook de hoogte van de IOW fors naar beneden bijgesteld van 70% van het minimumloon naar 70% van het sociale minimum van een alleenstaande. Tevens worden sinds 2015 alle inkomsten gekort, voor 2015 werden arbeidsinkomsten slechts gedeeltelijk gekort op de uitkering. De crux zit voor de VCP vooral in de wijzigingen per 1 juli 2015. Hierom pleit VCP ervoor dat deze bezuinigingsaanpassingen (hoogte en alle inkomsten korten) ook voor de verlengde IOW worden teruggedraaid. Het argument is de lastige arbeidsmarktpositie voor deze groep en omdat de verlaging van de IOW-hoogte voor deelnemers vanaf 2015 destijds is doorgevoerd als een crisismaatregel.

Geen verrekening met nabestaandenpensioen

Tot slot vraagt de VCP specifiek aandacht voor het verrekenen van de IOW met een nabestaandenpensioen uit de tweede pijler op de hoogte van de IOW. De IOW is een individueel recht waarbij de hoogte niet afhankelijk is van een al of niet gezamenlijke huishouding of het inkomen van de partner. Aangezien nabestaandenpensioen uitgesteld loon van de overleden partner is en ook bedoeld is als inkomensvervangende element bij overlijden voor dit inkomen is het onwenselijk dat de hoogte van IOW hiermee verrekend wordt. Temeer omdat het hier gaat over een vaak kwetsbare groep. De VCP vraagt hierom - om naast een gedeeltelijke vrijlating van inkomsten, zoals dat voor 2015 gold - nabestaandenpensioen helemaal buiten de verrekening te houden.

18 april, 2019

³ Per 1 mei 2018 geldt geen sollicitatieplicht één jaar voor de AOW-leeftijd.